

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT SZTUKI

VASARI I NOWOŻYTNA HISTORIOGRAFIA SZTUKI

ANTOLOGIA

Wstęp, komentarze, wybór i przekład tekstów
ZYGUNT WAŻBIŃSKI

WROCŁAW • WARSZAWA • KRAKÓW • GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1975

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT SZTUKI

TEKSTY ŹRÓDŁOWE
DO DZIEJÓW
TEORII SZTUKI

pod redakcją
WŁADYSŁAWY JAWORSKIEJ
i
WIESŁAWA JUSZCZAKA

t. XXII

WROCŁAW • WARSZAWA • KRAKÓW • GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
1. Giorgio Vasari pittore e architetto Aretino	18
2. Biografika Vasariego — założenia i ewolucja	41
3. Zagadnienie autopsji w metodologii Vasariego	75
Część I	
Myśl historyczna w piśmiennictwie XVI wieku	96
1. Johann Wolf, przedmowa do <i>Artes historicae penus</i> , poświęcona księciu Fryderykowi Wirtemberskiemu (1576)	106
2. Giovanni Pontanus, <i>Aktius, dialog o poezji i historii</i> (1499)	109
3. Paolo Giovio, <i>O biografii</i> (ok. 1540)	116
4. Klaudiusz Tolomei, <i>O biografii</i> (1529, 1543)	118
5. Francesco Patrizi, <i>O biografii</i> (1560)	120
6. Giovanni Antonio Viperano, <i>Mowa o pisaniu żywotów sławnych mężów</i> (1570)	125
7. Vincenzo Borghini, <i>O początkach Florencji</i> (1565—1580)	131
Część II	
Pionierzy. Historiografia sztuki przed Vasarim	136
1. Dante Alighieri, <i>Boska komedia, Czyścić</i> , XI, 94—99 (Cimbaue i Giotto)	143
2. Giovanni Boccaccio, <i>Dekameron</i> (1353), dzień VI, opowieść V (Giotto)	143
3. F. Villani, <i>Le vite d'uomini illustri fiorentini</i> (przed 1404 — Giotto i inni malarze florency)	144
4. Lorenzo Ghiberti, <i>I Commentari</i> (przed 1455). Część II (Dzieje sztuki nowożytnej)	145
5. Cristoforo Landino, <i>Commentario alla Comedia di Dante Alighieri</i> , Firenze 1481 (wyd. II, Venezia 1564) (Wybitni malarze, rzeźbiarze i architekci florency)	149
6. Ugolino Verino, <i>De illustratione Urbis Florentiae libri tres</i> (ok. 1500), Paris 1513, II (Wybitni malarze, rzeźbiarze i architekci florency)	151
7. <i>Il Libro di Antonio Billi</i> (ok. 1530) (Wybitni malarze, rzeźbiarze i architekci włoscy)	152
8. <i>Il Codice Magliabechiano</i> (ok. 1545) (Wybitni malarze, rzeźbiarze i architekci włoscy)	160
9. Paolo Giovio, <i>Dialog o sławnych pisarzach i artystach</i> ; biografia Leonarda da Vinci, Rafaela Santi i Michała Anioła (ok. 1530)	165
10. G. B. Gelli, <i>Zywoty artystów florenckich</i> (1550—1555)	173

Część III

Żywoty najznakomitszych malarzy, rzeźbiarzy i architektów, napisane przez Giorgio Vasariego, malarza i architekta aretyńskiego, przez niego na nowo przejrane i powiększone wraz z ich wizerunkami, uzupełnione żywotami twórców żyjących i zmarłych od roku 1550 do 1568	183
1. Dedykacja II. Najdostojniejszemu Panu Cosimo de'Medici, Księciu Florencji i Sieny, Panu mojemu najczcigodniejszemu	188
2. Dedykacja I. Najdostojniejszemu Panu Cosimo de'Medici, Księciu Florencji, Panu mojemu najczcigodniejszemu	190
3. Giorgio Vasari do mistrzów rysunku	191
4. Wstęp do całego dzieła	193
5. Wstęp do cz. I. <i>Żywotów</i>	202
6. Żywot Giotta, malarza, rzeźbiarza i architekta florenckiego (1266—1337)	218
7. Wstęp do cz. II <i>Żywotów</i>	234
8. Żywot Tommasa Masaccio — malarza florenckiego (1401—1427/29)	243
9. Żywot Filippa Brunelleschi, rzeźbiarza i architekta florenckiego (1377—1446)	251
10. Żywot Donatella — rzeźbiarza florenckiego (ok. 1382—1446)	275
11. Wstęp do cz. III <i>Żywotów</i>	291
12. Żywot Leonarda da Vinci (1452—1519)	296
13. Żywot Rafaela z Urbino, malarza i architekta (1483—1530)	310
14. Autor do mistrzów rysunku	343
Indeks nazwisk	346